



**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros  
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur  
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

**Krimer, Ferdinand**

**Augustæ Vindelicorum, 1708**

Articulus II. De dilationibus ante litis contestationem.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)



do, L. *Contumacia*, ff. de *sententia & re iudicata*; de cuius rei praxi videatur glossa magna in c. *Constitutionem*, de sententia excommunicationis in 6. gloss. in c. i. h. t. at verò probatoriæ, & aliæ pleræquæ dilationes peremptoriæ esse censentur, ita, ut unâ concessâ, & elapsâ, iudex procedere debeat, nec aliam dare possit, tametsi vocem *peremptorium* in concessione non apposuerit; ita sumitur ex L. i. C. de *dilationibus*, & L. fin. ff. de *feriis*, ubi id docet Bald. num. i. Bartol. in cit. L. 1. numer. 2. Gail. l. i. observ. 91.

772. Not. 4. dari tamen exceptionem; nisi pars litigans justum impedimentum alleget, ac probet, quòd intra concessum tempus probationes debitas instruere non potuerit; v. g. *convocare testes, habere instrumenta*, &c. petatquæ novam dilationem; tunc enim iudex, causâ cognitâ, alteram dabit; imò & tertiam, L. *oratione. 7. ff. de feriis, c. 4. de except.* quin & quarta dilatio probatoria; sed *cum cognitione legali*, post ostensam legitimam petendi causam, & editum iuramentum, quòd malitiosè non petatur, concedi potest; Authent. de *test. §. quia verò, collat. 7. & c. in causis i 5. de testib. junct. gloss. V. productione*. Ulterior verò, seu quinta dilatio, nunquam dari solet; Authent. *Atqui semel*, C. de probationibus; ut litium deniquè aliquando finis sit, L. *properandum. i i. C. de iudiciis*, nisi adhuc nulli testes producti sint, probato iusto impedimento; tunc enim ulterior danda est.

773. Not. 5. cum dicimus dilationes probatorias non nisi *semel* dari, habere duntaxat locum in causis *civilibus & pecuniariis*; nam in *criminalibus* Actori, *duæ*; Reo, *tres* concedi debent, modò non appareat, eas peti *malitiosè*, ut colligitur ex L. 4. fin. ff. de *feriis, junct. gloss.* quod extendit Marantâ cit. num. 3. etiam ad plures. Ex his apparet, dilationes citatorias, dilatorias, recusatorias; & similes, ante litis contestationem petendas, & dandas; probatorias autem post; de quibus V. Zoësius in l. 2. ff.

tit. 12.



## ARTICULUS II.

### De dilationibus ante litis contestationem.

774. Sermo est de *citatoriis*; circa istas statim in principio hujus tituli c. i. & Clement. Sape, de *V. S. dicitur, superfluas dilationes in causis Ecclesiasticis amputandas quidem esse; necessarias tamen ad veritatem indagandam, concedendas*. Cum enim causam, quæ vertebatur inter Abbatem, & Conventum ex una, & Moniales ex altera parte, super quadam Ecclesia, Alexander III. delegasset Judicibus, qui Abbati, & Conventui nimis brevem, eumquæ peremptorium terminum assignarunt ad comparandum; & illi se nimium sic gravari sentientes ad Sedem Apostolicam appellassent, respondit Pontifex: *quia non spectat ad juris ordinem diem peremptorium*, maxime cum de rebus Ecclesiasticis agitur, (nisi forte necessitate urgente) *taliter maturare*: mandamus, quatenus, *si ita est, revocato in irritum, si quid inveneritis post appellationem hujusmodi attentatum: in causa juxta priorem tenorem literarum procedatis*.

775. Ex hac Pontificis decisione habetur. i. quando terminus peremptorius à iudice datus est nimis brevis (ut si non sit tanti temporis, quantum aliàs foret, si trina citatio interveniret) justè contra hoc appellari; ut constat ex casu c. *dilecti. i. h. t.* ubi nota verba: *ipsi timentes, se à iudicibus aggravari*; ex his enim habetur. 2. quòd timor gravaminis (si iustus sit) idem operetur, quàm ipsum gravamen; sic Barbof. in c. *dilecti, numer. 2.* Dixi: *si terminus nimis brevis sit*; nam aliud est ex eo titulo, quòd à iudice facta sit una citatio peremptoria; ex hoc enim titulo, quando terminus non est nimis brevis, non est gravamen, adeòquæ nec appellatio concessâ. Fit autem justè talis citatio peremptoria etiam citatoria, si periculum sit in mora, (ut si aliàs res controversa sit peritura) si aliàs magnis expensis conservanda; si iurisdictio iudicis ceteròquin brevi expiratura; si di-



dilatatio sit magni momenti, & parvi res controversa; si sit causa alimentorum, &c. Et quoniam, quando terminus est nimis brevis, appellari potest, idem erit, quando est nimis longus; nam sicut termino nimis brevi gravatur Reus; sic gravari potest Actor termino nimis longo, illi concessio.

776. Quæstio ulterior est, an, si quis vocatur ad respondendum suo Adversario Romæ *in causa privata*, datis certis induciis, & interim vocatur Romam *pro utilitate Sedis Apostolica*, teneatur Romæ respondere illi causæ particulari, seu privata? vel potius domum reversus, possit petere novas inducias? Resp. quòd hoc secundum, ex c. *Exposuit. 4. h. t.* ubi habetur rescriptum Gregorii IX. ad Abbatem Aquaviva, & Archidiaconum Turonensem. Cùm enim mandasset Pontifex Archiepiscopo Burdegalensi, qui super jure Primatiæ controversiam habebat cum Archiepiscopo Bituricensi, ut ad initium Quadragesimæ per se, vel Procuratorem suum coram se compareat, qui postea personaliter vocatus pro subsidio Ecclesiæ Romanæ, ipse Romam venit, ubi & Bituricensis constitutus postulavit, ut in negotio Primatiæ procedatur; sed Procurator Archiepiscopi Burdegalensis, qui domum rediit, excepisset, principalem suum, cùm pro publica causa fuerit vocatus, habere privilegium, causam Primatiæ revocandi domum, Bituricensi contra respondente prius mandatum per posterius non fuisse revocatum: Pontifex Burdegalensi dilationem usque ad festum Nativitatis indulgit. Ratio hujus indulti est, quia quando quis Romæ, vel etiam alibi ex justa, aut necessaria causa constitutus, domo abesse cogitur, ubi habet acta, & instrumenta, aliaque præsidia se defendendi, neque distinetur alienis negotiis. Unde æquitatis naturalis est, ne compellatur ad respondendum extra domum suam, ubi habet adjumenta defensionis; concordat c. *fin. de foro compet.*

777. Quæres 2. an, si verbum aliquod generale, vel ambiguum in libello reperitur, quod deinde declaratur, peti possint novæ dilationes deliberatoriæ, & his negatis appellari? Ad hanc quæstionem rescripsit Honorius III. Episcopo Ferentino.

Tom. II.

Casus propositus erat: cùm quidam Presbyter contra Nobiles Andream, & Georgium quereretur, quòd pensionem Ecclesiæ suæ debitam non solverint jam tribus annis, & ultra; ipsi verò peterent, quantum spatium per illud, & ultra, significaretur, & Presbyter septem annis à solutione cessatum assereret: Nobiles dicentes, libellum hac expressionem mutatum, longiores ad deliberandum inducias petiverunt, appellatione ad Pontificem interposita; sed Pontifex appellationem *frivolam* esse declaravit, & in causa procedi jussit. Ex quo textu sequitur ad quæstionem propositam respondendum negativè.

### ARTICULUS III.

#### De dilationibus post litis contestationem.

CUM n. 766. dixerimus, etiam in secunda parte judicii, dari dilationes, quæ probatoriæ, & allegatoriæ dicuntur, & communiter peremptoriæ sunt, ut notavimus n. 771. notandum 1. quæstionem, quid sit dilatio *peremptoria*? expositam esse à n. 770. ubi etiam diximus dilationem *probatoriam* regulariter esse peremptoriam; de quo V. n. 1474. quid verò veniat nomine termini *probatorii*, & *reprobatorii*? & qualiter à Judice assignandus sit? V. n. 1473. Notandum 2. si per eum non stetit, cui dilatio data est, non esse exhibitam probationem in termino præfixo, non dari secundam dilationem, sed reintegrari primam, ex dict. n. 772. & n. 1475. Not. 3. etiam in iudicio Summario probatoriam dilationem debere esse peremptoriam, ex n. 1476. tempus autem dilationis probatoriæ, esse continuum, ex n. 1477. & terminum dilatoriæ probationis posse esse duplicem, nimirum vel ad simpliciter probandum, vel ad probatum habendum, ex n. 1478. an autem & qualiter detur restitutio contra terminum dilationis probatoriæ? dicemus à n. 1479. & quantus possit esse terminus dilationis probatoriæ à Judice assignandus per Judicem? à n. 1473. & 1488.

Cæ 2

Quam-